

Theo van Dissel van duivengek tot Kamerheer

Tekst en foto's: Nico van Bente

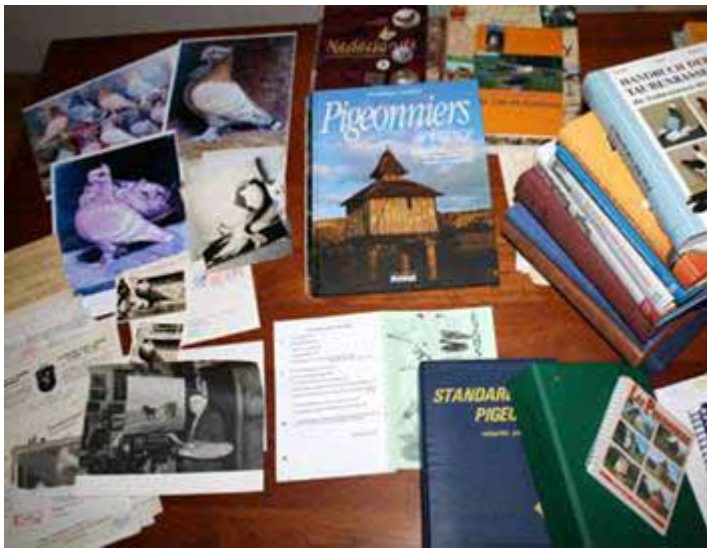
Met dank aan Theo van Dissel voor de vele aanwijzingen bij het maken van dit relaas.

Theo van Dissel is een ongelooflijk druk bezet mens, die de agenda volgt van de beide Ministers van VROM, maar die toch tijd vond voor een ontspannen gesprek, op een winteravond in het Haagsch Duivenmuseum. Theo is in de sierduivenwereld bekend als fokker van diverse duivenrassen, waaronder met name de Boecharijse Trommelduif. Hij was bestuurder van diverse duivenverenigingen en gespecialiseerd in PR. Maar daarnaast is hij verzamelaar van duivenboeken en verder alles wat met duiven te maken heeft, waardoor hij internationaal veel contacten heeft.

Toch komt die laatste hobby, de internationale contacten, op dit moment niet meer op de eerste plaats. Theo raakte nl. op 56 jarige leeftijd zijn baan als bedrijfsleider bij een grote autodealer kwijt door een faillissement. Hij zat toen bijna een jaar thuis; een jaar waarin hij veel leuke dingen heeft gedaan, maar hij kon gelukkig toch weer aan de slag als 'kamerheer' van de beide ministers van VROM; een baan die hem echt op het lijf is geschreven.

Ik maakte Theo mee tijdens een bespreking met een Barones - in de functie van Regentes van het Hofje van Wouw in Den Haag, toen men daar een gerestaureerde duiventil plechtig in gebruik wilde nemen, waarbij Theo tot mijn verbazing een natuurlijk talent toonde in de omgang met adel en hogere bewindvoerders; iets wat hem nu als kamerheer van twee ministers goed van pas komt.

Op de foto hierboven staat Theo er wat plechtig op. Hij kwam net van zijn werk van het ministerie en had hier net zo goed een huisarts in zijn hobbykamer kunnen zijn. Maar in werkelijkheid ziet u Theo wat correspondentie doornemen, want zijn dag begint iedere ochtend om zeven uur op het ministerie en duurt vaak tot héél laat. Ruim hiervoor is hij echter al in het duivenhok te vinden voor de dagelijkse schoonmaak; hij is van mening dat hygiëne in het hok van het hoogste belang is. Tijd voor zijn duiven maakt hij altijd, ofschoon het voeren en water geven, elke dag door zijn vrouw Marijke wordt gedaan. Hier ziet u hem in zijn Haagsche Duivenmuseum en voor dat Museum blijft hij alert; als er ergens interessante zaken beschikbaar komen voor zijn museum, dan duikt hij daar direct bovenop.

Links: Ik had wat spulletjes meegenomen, waarover ik de mening van Theo wilde weten en dan maakt het niet uit of het over de schilder Delin gaat of over een Franse duiventoren.

Rechts:
Een van de vitrines van Theo met bijzondere beeldjes, medailles en plaquettes.

Als ik hem vraag wat voor hem de meest waardevolle zaken in het museum zijn, vertelt Theo dat dit de dingen zijn die je van een vriend heb gekregen, waar een stuk gevoel aan vastzit.

Links: Een andere vitrine met o.a. een aantal duiven beeldjes van Marleen Brouwers. Op de plaquette staat gegraveerd: *De Duif als Kunst*.

Zo belde afgelopen zondag Han Voerman hem op, na een bezoek aan de Nationale show in Denemarken waar hij een boek vandaan had meegenomen - dat bleek een oud boek van Spruijt, vertaald in het Deens te zijn. Theo had het boek al in zijn verzameling, maar in zo'n geval blijft het boek dat hem door Han Voerman is geschonken en gaat het andere boek weer weg. Dat zijn voor hem boeken met een herinnering; die zijn hem het meest dierbaar en daarvan heeft hij er heel veel. Duivenliteratuur is kostbaar, maar Theo prijst zichzelf gelukkig, dat hij veel boeken heeft

gekregen. En op die manier kom je langzamerhand in het internationale circuit van verzamelaars terecht, dat gaat vanzelf. Zo krijgt Theo jaarlijks een uitnodiging voor de samenkomst van 'belangrijke mensen' die uit de hele wereld afkomstig zijn en die iets op duivengebied betekenen, waaronder allereerst de grote verzamelaars, auteurs en duivenkunstenaars. Zij treffen elkaar op Goede Vrijdag in Neurenberg (Duitsland) in het wereldberoemde duivenmuseum van Karlheinz Sollfrank.

Volgens Theo zullen er internationaal misschien hooguit 50, maar eerder 40 verzamelaars echt actief zijn, die ieder een paar honderd duivenboeken hebben. Er zijn echter verzamelaars die evenals Theo een collectie bezitten die meer dan duizend boeken bevat. Deze groep omvat echter hooguit 10 à 15 mensen. De allergrootste daaronder is ongetwijfeld Karlheinz Sollfrank uit Neurenberg (Duitsland), die volgens Theo echt alles heeft wat op dit gebied denkbaar is.

Rechts: Een op schaal nagemaakte Haagse Duiventil, met kiosk, buitenren en donkerhokken. Gemaakt door Wout van der Spek. Er staan er zelfs twee, een bruine en een kleinere grijze.

Op dit moment is Theo blij dat alles een plaats heeft gekregen en ofschoon het allemaal wel in z'n hoofd zit, heeft hij geen catalogus van zijn verzameling. De omvang blijkt iedere keer pas echt als hij ergens naar op zoek gaat en de boeken uit de kast moeten komen.

Links: Een prachtig overzicht van een van de wanden van het museum.

Rechtsonder: Een andere wand in het museum, je raakt niet uitgekeken.

Het idee voor het opstarten van een duivenmuseum is in eerste instantie uit puur praktische redenen ontstaan, gewoon omdat er al zoveel materiaal was verzameld en het ergens ondergebracht moest worden, met als bijkomende gedachte dat het voor het nageslacht bewaard moest blijven. Daarbij deed zich het toeval voor dat zijn buurman, die in oude metalen handelt en ook containers met afgedankte zaken afvoert, het complete interieur van het restaurant uit de musical van Miss Saigon van Joop van den Ende producties moest afvoeren. En daar zag Theo wel brood in. Het ging om prachtige panelen, kasten, tafels en stoelen, allemaal ontworpen door Jan des Bouvrie en geknipt voor de gedachte van het Haagsche Duivenmuseum van Theo. Zo werd met behulp van een oude vriend van Theo in twee weken tijd het pakhuis/garage/werkplaats onder het huis van Theo omgebouwd tot een sfeervolle omgeving, waarin veel duivennostalgie een prachtige plaats kreeg.

Links: Het dagelijks gereedschap van een boekenverzamelaar: handschoenen, een vergrootglas en een briefopener.

Natuurlijk moet er altijd wel iets gebeuren want de collectie groeit nog altijd. Hierbij wordt Theo zich ook steeds meer bewust van het gegeven dat het na zijn dood moet worden voortgezet en dat geldt dan vooral voor de waardevolle stukken die hij bijeen heeft

gebracht, met de bedoeling deze te behouden voor het nageslacht.

Rechts:

Een met een duif beschilderd schilderspallet, dat Theo cadeau kreeg van de Spaanse duivenschilder Emilio Blasco, die een bezoek bracht aan zijn duivenmuseum.

Het mag dus niet gebeuren dat dit alles na zijn dood uiteen zou vallen, verkocht zou worden of nog erger, ergens zou worden gedumpt door erfgenamen die de waarde er niet van kennen. Nadrukkelijk stelt hij dat er al een officieel stuk is opgesteld waarbij de nalatenschap van dit museum is vastgelegd. De opvolger is bekend, waarbij de voortzetting, c.f. een omschreven doelstelling is veiliggesteld. Er is in het verleden op dit gebied al teveel verloren gegaan en Theo beschouwt het behouden van ons nationaal cultureel erfgoed op dit gebied als de belangrijkste doelstelling van zijn museum.

Het enige wat nu nog gedaan dient te worden, is een goede inventarisatie, maar dat is iets waar Theo zich na zijn pensionering mee gaat bezig houden. En dan nog even over die doelstelling; daaronder verstaat Theo het verzamelen van alles op het gebied van de

Nederlandse duiven-cultuur, zoals de boeken van Spruijt en v/d Mark, de schilderijen van Van Gink en Lentink, de tekeningen van Jan de Jong, enz.

Links:

Schilderij gemaakt door Eimert v/d Leeden, de duivenvriend van Theo.

Hoe het voor Theo van Dissel allemaal is begonnen

Theo en zijn familie woonden vroeger in Haagse binnenstad, waar de vangduivensport enorm populair was in die jaren. Het maakte zo'n deel uit van het dagelijks leven, dat het maar weinig scheelde of Theo was in de til geboren. Van zijn opa heeft hij pas echt de liefde voor duiven meegekregen; die had een eethoek in z'n kiosk staan en kwam niet eens naar beneden om te eten. Zijn vader bouwde een tilletje voor hem, toen Theo van zijn opa z'n eerste koppeltje duiven kreeg en dat was al op een leeftijd van 6 jaar.

Rechts: Zo moet het tilletje er ongeveer hebben uitgezien, wat z'n vader voor hem maakte, met twee donkerhokken en een schuif.

Zelf zegt Theo hierover, dat hij destijds al helemaal duivengek was en al zijn vrije tijd bracht hij dan ook door bij zijn opa op de til. Toen zijn ouders later van een bovenhuis verhuisden naar een benedenwoning, werd in een grote schuur in de tuin begonnen met het fokken van een aantal sierduivenrassen. In die tijd had je in Schilderswijk in Den Haag tientallen duivenwinkeltjes, waar je duiven kon kopen voor op de til. Zo werden daar

Holle Kroppertjes verkocht, die men voor de til als zogenaamde 'werkduiven' gebruikte, d.w.z. dat de duivinnen niet echt wegvlogen als je ze buiten op het grind zette, je kon ze aanroepen, waarop ze terugvlogen op de til. Door hun geparadeer en korte stukjes vliegen waarbij ze met hun vleugels tegen elkaar sloegen, werd de aandacht getrokken van andere duiven, die op die manier konden worden gevangen. Dat was nu eenmaal de sport.

Links: Tilduif, zoals je ze kon kopen bij een van de vele duivenwinkeltjes die je vroeger in de Haagse binnenstad had.

Op een keer kwam Theo in zo'n duivenwinkeltje, 'De Blauwe Witkop' genaamd, en daar zag hij een heel mooie zwarte Holle Kropper doffer, die zelfs geringd was, een plaatje van een duif, die hij toen voor een paar gulden kon kopen. In die tijd begon de belangstelling van Theo voor sierduiven en het tentoonstellen te ontstaan en er was juist dat weekeinde de tentoonstelling van Avicultura in de Haagse Dierentuin. Toen Theo die tentoonstelling bezocht zag hij daar een Zwarte Holle Kropper zitten, waarvan het ringnummer

zoals dat op de kaart stond, maar één nummer scheelde met de Holle Kropper die hij thuis had zitten. Deze was ook nog eens beste sierduif van de show geworden. Zijn belangstelling was gewekt en hij vroeg aan omstanders van wie die duif was - want als kleine jongen had hij geen geld om een catalogus te kopen. Hij kreeg te horen dat die van Remmerswaal was; een gerenommeerde fokker en bestuurslid van Avicultura, die hij kort daarna op de show aantrof. Theo vertelde hem van die Holle Kropper doffer die hij had kunnen kopen in die duivenwinkel. Volgens Dhr. Remmerswaal had hij die duif aan een neefje gegeven, die hem waarschijnlijk had laten vliegen, waarna die was gevangen en zo in die winkel terecht was gekomen. Maar Theo was natuurlijk vooral geïnteresseerd of hij van Remmerswaal een bijpassende duivin kon kopen. Dat was mogelijk en hij werd uitgenodigd om 's avonds bij hem thuis langs te komen. Daar kreeg hij een duivinetje aangeboden voor 25 gulden, wat voor een klein jongetje als Theo en zeker in die tijd een onoverkomelijk groot bedrag was. Theo ging naar huis en vroeg zijn vader om wat geld,

maar ze hadden het niet breed thuis dus kreeg hij maar 'n paar gulden los, waarmee hij toch een poging ondernam. Remmerswaal moest er wel om lachen, maar omdat hij zag dat Theo echt serieus was, kreeg hij dat duivinnetje mee. Uit dat koppel fokte hij prachtige jongen en Remmerswaal kwam geregeld even langs op de fiets om te kijken. Helaas sloeg toen het noodlot toe. Theo was 'n jaar of 12, het was in de begin jaren van 1960 en door de slechte economie hadden zijn ouders een enorme huurschuld, waardoor de huisbaas het gezin Van Dissel op straat zette. Ze kwamen toen te wonen op een zgn. tussen-etage woning in de Willemstraat, waar je geen duiven kon houden. Zijn oom nam toen alle duiven mee in een jute zak voor op de til, en ook de duivenboeken van Spruijt, die Theo toen al links en rechts bij elkaar had gescharreld. Kortom, alles verdween en nu nog weet Theo dat hij daar toen menige traan om heeft gelaten, maar het was niet anders.

Rechts: Een Catalogus van Avicultura, uit 1958, gehouden in de Haagse Dierentuin, alweer 51 jaar geleden. Theo was toen 9 jaar en al helemaal gek van duiven.

Toen Theo 35 jaar geleden met Marijke trouwde, had zij nog nooit van duiven gehoord. Het toeval wilde dat toen ze op een zondagmiddag een stukje in de auto gingen rijden, Theo op de radio hoorde dat in Utrecht de Tentoonstelling Ornithophilia werd gehouden, dus reden ze daar naar toe en zag Marijke voor het eerst van haar leven sierduiven. Daar kocht Theo toen zijn Norwich Kroppers en gelukkig vond Marijke het vanaf die eerste dag ook leuk. Vanaf dat moment gingen ze samen voor de duiven. Op het 40-jarig jubileum van de Norwich Kropper speciaalclub in 1980 leerde hij de toen zeer bekende Norwich

Kropperfokker Eimert van der Leeden uit Monster kennen, die ook duiven schilderde, waardoor ze ook een andere interesse deelden. Hierdoor waren zij jarenlang zeer nauw bevriend. Ook leerde hij toen 2 andere fokkers kennen, die vlak bij Van der Leeden in Monster woonden; Jan Zeeman de Modenafokker en Freek Zwaan, die Boecharijse Trommelduiven fokte. Na het overlijden van Eimert van der Leeden trok hij wat meer op met Freek Zwaan en zwichtte toen voor de Boecharijse Trommelduiven, die hem fascineerden en die sindsdien niet meer bij hem zijn weggeweest.

Links: Theo in zijn huidige duivenhok, met de Boecharijse Trommelduiven, zoals gebruikelijk overal - en bij voorkeur lijkt het wel - slapend op de grond.

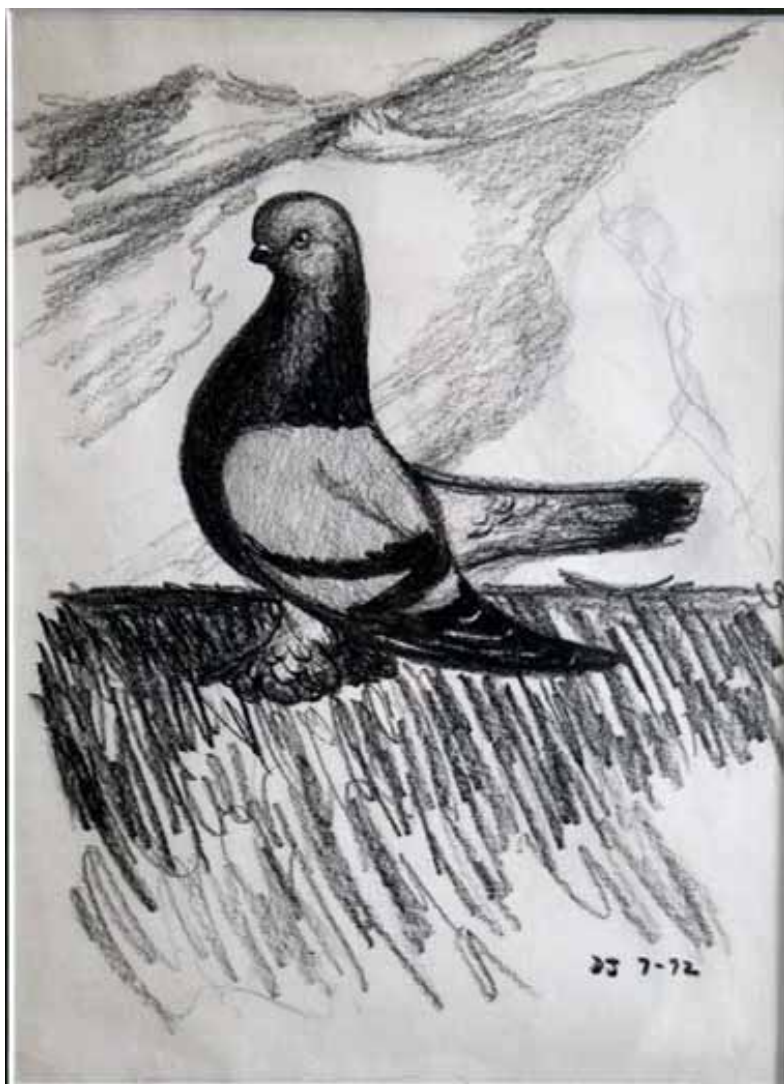
De interesse voor boeken en schilderijen, kortom voor het verzamelen van allerlei zaken die iets met duiven te maken hebben, kwam toen weer in alle hevigheid bij hem terug. Er was destijds op de Grote Markt op donderdagavond een boekenmarkt en daar trof hij een boekenverkoper - een oude baas,

die door iedereen 'Boekie' werd genoemd - die hem wel aan duivenboeken kon helpen. Dat werd een complete boekengekte, die er toe heeft geleid dat hij nu ruim 1200 boeken op duivengebied in zijn bezit heeft. Daarnaast heeft hij plaatjes, postzegels, medailles, oorkondes, van alles, je kunt het zo gek niet bedenken, als het maar iets met duiven te maken heeft. Theo noemt zichzelf een "alles of niets figuur"; met minder neemt hij geen genoegen, hij verzamelt alles.

In de 90-er jaren organiseerde Theo een aantal malen een show voor de Internationale Boecharijse Trommelduivenclub. Dat was om precies te zijn twee maal in Nederland in het Kleindieren-centrum in Den Haag en ook in Duitsland was hij tweemaal bij de organisatie betrokken. Daarna is het nog een keer in Duitsland geweest, maar toen heeft hij wegens tijdsgebrek verstek moeten laten gaan. Dat geldt trouwens voor al zijn bestuursfuncties binnen de duivenhobby en ook voor zijn PR taken die hij namens de bonden deed. Theo gaat volledig op in zijn werk als kamerheer voor de minister van VROM en daarvoor is het, zoals hij eerder al opmerkte, ook "alles of niets" en dat blijkt héél veel te zijn.

Rechts: Een oude tekening van Diana Jacky (USA) uit 1972, voorstellende een Korte Berliner Tuimelaar.

Theo zat vroeger in meerdere besturen en had vanuit die verenigingen ook vele taken en werkzaamheden. Hij heeft daar het erelidmaatschap van de Krulveer en Trommelduivenclub aan te danken. Maar ook zat hij in het bestuur van de EZHSV, de Internationale Boecharijse Trommelduivenclub, deed veel werk voor de KNV Avicultura en voor de PR-commissie van de bonden; vanwege zijn verdiensten hiervoor alsmede voor het organiseren van het 75 jarig jubileum van de NBS ontving hij de erespeld. Hij is nog steeds lid van zowel de Nederlandse als de Engelse Speciaalclub van de Engelse Kroppers en de Nederlandse Speciaalclub voor de Wratduiven en enkele buitenlandse duivenclubs.

Links: Een geelzilvergebande Engelse Kropper, bij Theo in het hok.

Duidelijk werd dat we over dit museum en over zijn ervaringen en herinneringen en alle dingen die er hier zijn opgeslagen, nog maandenlang kunnen praten en dat zal in de toekomst zeker nog wel eens gebeuren.

Theo had inmiddels een heerlijk Vin Rouge geserveerd, maar het was echt tijd om afscheid te nemen en we besloten tenslotte nog even het duivenhok in te stappen, waar nog steeds

een bijzondere en gevarieerde collectie duiven aanwezig is, zoals zijn Boecharijse Trommelduiven, Engelse Kroppers, Libanon duiven, Syrische Wamduiven, Duitse gekapte Trommelduiven en zijn laatste aanwinst, de Moravische Bagadetten.

Met dank voor de gastvrije ontvangst, neem ik afscheid voor deze avond van een bijzonder mens, waar ik toch weer een hoop van geleerd heb.

Links: Moravische Bagadet duivin.

Rechtsonder: Moravische Bagadet doffer, de nieuwste aanwinst van Theo, uiterst zeldzaam, maar daarin schuilt nu juist voor hem het aantrekkelijke.

Copyright ©2009
Aviculture-Europe.
All rights reserved by VBC.